

Sygn. akt IV KK 373/21

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 3 grudnia 2021 r.

sprawy **E. C., M. G., J. G., R. K., B. W., R. W. i E. Z.**

oskarżonych z art. 233 § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej
od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 15 stycznia 2021 r., sygn. akt IX Ka [...]

utrzymującego w mocy

wyrok Sądu Rejonowego w J.

z dnia 18 listopada 2019 r., sygn. akt II K [...]

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć oskarżycielkę subsydiarną E.B. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 listopada 2019 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w J. uniewinnił oskarżone E. C., M. G., J. G., R. K., B. W., R. W. i E. Z. od popełnienia zarzucanych im subsydiarnym aktem oskarżenia czynów z art. 233 § 1 k.k., polegających na tym, że w dniu 16 września 2015 r. przed Sądem Rejonowym w J., składając zeznania w charakterze świadka, po uprzedzeniu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych zeznań, zataiły prawdę, że w trakcie Rad Pedagogicznych przeprowadzonych w Zespole Placówek Oświatowych dniach w Z. w 14 marca 2014 r., 4 kwietnia 2014 r., 14 kwietnia 2014 r., oraz 28 sierpnia 2014 r.

dyrektor tego zespołu nie poruszała tematów związanych ze sprawami sądowymi E. B. i nie odczytywała jej pism procesowych, nie poniżała jej ze względu na jej kwalifikacje, nie wypowiadała się na temat spraw sądowych, w tym, co do tego, że sądy są niesprawiedliwe i że tam sprawiedliwości się nie znajdzie oraz, że nie wypowiadała się, że ponownie zwolni z pracy E. B., a także, co do tego, że powinna ona odejść na emeryturę oraz, że nie zabraniała jej wypowiadać się na Radzie Pedagogicznej, a także, że nikt podczas rad pedagogicznych nie wypowiadał się, że zachowanie E. B. jest nieetyczne i że dezorientuje pracę w szkole oraz, że nikt nie występował z wnioskiem o opracowanie procedury przyjmowania nauczycieli do pracy po przywróceniu przez sądem które to zeznania miały służyć jako dowód w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w J. w sprawie IV P (...), z powództwa E. B. przeciwko Zespołowi Placówek Oświatowych w Z. o zapłatę.

Po rozpoznaniu apelacji wywiedzionej przez pełnomocnika oskarżycielki subsidarnej Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 15 stycznia 2021 r., sygn. akt IX Ka (...), utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Kasację od wyroku Sądu odwoławczego wniósł pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej subsidarnej, który zaskarżył wyrok Sądu II instancji w całości - na niekorzyść E. C., M. G., J. G., R. K., B. W., R. W. oraz E. Z., zarzucając:

I. „rażące naruszenie prawa, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to obrazę przepisów prawa procesowego:

1. art. 433 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k. i art. 447 § 1 i 2 k.p.k., polegające na przeprowadzeniu nienależytej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy orzeczenia Sądu Rejonowego zapadłego z obrazą przepisów prawa procesowego, a mianowicie art. 7 k.p.k., 410 k.p.k., pomimo tego, że wyrok Sądu Rejonowego został zaskarżony apelacją wniesioną przez oskarżycielkę posiłkową na niekorzyść oskarżonych co do całości wyroku, co zgodnie z treścią art. 447 § 1 i 2 k.p.k. stanowiło zaskarżenie całości rozstrzygnięcia o winie, karze i środkach karnych oraz nakładało na Sąd Okręgowy obowiązek rozpoznania sprawy całościowo, a w konsekwencji nakazywało zmianę nieprawomocnego wyroku poprzez uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania;

1. art. 7 k.p.k. polegające na dowolnej ocenie materiału dowodowego (w tym: opinii z przeprowadzonych czynności fonoskopijnych plików audio zapisanych na płycie CD-R zawierających nagrania rad pedagogicznych przeprowadzonych w Zespole Placówek Oświatowych w Z. w dniach 14 marca, 4 kwietnia i 14 kwietnia 2014 r., zeznań pokrzywdzonej E. B. w zakresie wypowiedzi M. W. – dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Z. na radach pedagogicznych, które miały miejsce w dniach 14 marca, 4 kwietnia i 14 kwietnia 2014 r. w przedmiotowym Zespole Placówek Oświatowych i dotyczyły poruszania tematów związanych ze sprawami sądowymi E. B., odczytywania pism procesowych pokrzywdzonej, poniżania pokrzywdzonej ze względu na jej kwalifikacje zawodowe, ponownego zwolnienia E. B. z pracy, konieczności odejścia z miejsca zatrudnienia, nieetycznego zachowania pokrzywdzonej i jej zachowania dezorganizującego pracę w szkole oraz protokołów posiedzeń rad pedagogicznych), w konsekwencji utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu I instancji, mimo wiarygodnych dowodów wskazujących na wypełnienie przez E. C., M. G., J. G., R. K., B. W., R. W. oraz E. Z. ustawowych znamion czynu z art. 233 § 1 k.k.
 2. art. 624 § 1 k.p.k. polegające na jego niezastosowaniu i obciążeniu oskarżycielki posiłkowej opłatą za II instancję, w sytuacji gdy w przedmiotowej sprawie zachodziły podstawy do odstąpienia od obciążania E.B. kosztami sądowymi albowiem uiszczenie ich byłoby dla niej zbyt uciążliwe ze względu na jej sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów, nadto poniosła ona koszty z tytułu zryczałtowanej opłaty”;
- II. „rażące naruszenie prawa, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a to obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 233 § 1 k.k. poprzez błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, że E. C., M. G., J. G., R. K., B. W., R. W. oraz E. Z. składając zeznania na rozprawie w dniu 16 września 2015 r. przed Sądem Rejonowym w J. zeznały prawdę w zakresie dotyczącym wypowiedzi M. W. – dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Z., podczas gdy zeznania w/w były nie tylko niezgodne z istniejącym stanem rzeczy, ale również składające zeznania zdawały sobie sprawę, a przynajmniej godziły się z tym, że ich zeznania dotyczące

wypowiedzi dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Z. na posiedzeniach rad pedagogicznych były nieprawdziwe”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w K. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej okazała się oczywiście bezzasadna, co skutkowało jej oddaleniem na posiedzeniu wyznaczonym w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należy jedynie, że kasacja, do której wniesienia uprawniona jest strona postępowania karnego, jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia skierowanym przeciwko prawomocnemu wyrokowi Sądu odwoławczego kończącego postępowanie. Aby mogła okazać się skuteczna, winna wskazywać bądź na uchybienie o randze bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 k.k., bądź na inne, aczkolwiek nie każde, a jedynie rażące naruszenie prawa materialnego czy procesowego, jeżeli mogło mieć ono istotny wpływ na treść zapadłego orzeczenia. O istotnym zaś wpływie mowa jest wówczas, gdy ranga uchybienia jest tak ważna, że gdyby postępowanie karne przeprowadzono ponownie, eliminując zaistniałe uchybienie, to w wyniku tego postępowania zapadłoby ostatecznie orzeczenie o odmiennej treści niż skarżony kasacją wyrok.

W realiach niniejszej sprawy sytuacja taka nie miała miejsca. Sygnalizowane w kasacji pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej zarzuty oraz wspierająca je argumentacja w zestawieniu z analizą akt sprawy nie znalazły racjonalnego uzasadnienia i nie zyskały akceptacji Sądu Najwyższego.

Oczywiście bezzasadnym okazał się już pierwszy z zarzutów kasacji, sygnalizujący naruszenie przez Sąd odwoławczy art. 433 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k. i art. 447 § 1 i 2 k.p.k. Zdaniem skarżącego uchybienie Sądu II instancji miało polegać na przeprowadzeniu nienależytej kontroli odwoławczej i utrzymaniu w mocy orzeczenia Sądu Rejonowego zapadłego z obrazą przepisów prawa procesowego - art. 7 k.p.k. i 410 k.p.k. Stanowiska autora kasacji nie sposób podzielić. Wbrew twierdzeniu skarżącego, kontrola odwoławcza dokonana przez

Sąd II instancji przeprowadzona została właściwie, z uwzględnieniem art. 433 § 1 k.p.k., a uzasadnienie Sądu odwoławczego spełnia wymogi z artykułu 457 § 3 k.p.k. Sąd ad quem rozpoznał apelację pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej E. B. w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów. Rozstrzygnął podniesione w apelacji zarzuty dotyczące błędów w ustaleniach faktycznych jak i obrazy artykułu 7 k.p.k. dotyczącej kierowanej pod adresem Sądu pierwszej instancji wadliwej oceny dowodów w postaci sprawozdania z czynności fonoskopijnych plików audio zapisanych na płycie CD zawierających nagrania rad pedagogicznych oraz zeznań pokrzywdzonej E. B.. W uzasadnieniu, którego stopień szczegółowości jest adekwatny do wagi i rangi podniesionych w apelacji zarzutów, Sąd II instancji przedstawił argumentację dyskwalifikującą ich trafność. Zaaprobował oceną dowodów dokonaną przez Sąd pierwszej instancji, a w konsekwencji poczynione przez ten Sąd ustalenia faktyczne i wnioski o braku możliwości przypisania oskarżonym przestępstw z artykułu 233 § 1 k.k.

Równie niezasadnym okazał się trzeci z zarzutów kasacji, wskazujący na obrazę art. 624 § 1 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie i obciążenie oskarżycielki posiłkowej opłatą za II instancję, w sytuacji, gdy – w ocenie autora kasacji - w przedmiotowej sprawie zachodziły podstawy do odstąpienia od obciążania E. B. kosztami sądowymi, albowiem uiszczenie ich byłoby dla niej zbyt uciążliwe ze względu na jej sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodów. Jakkolwiek kontestowanie orzeczenia w przedmiocie kosztów procesu o których po raz pierwszy orzekał sąd II instancji możliwe jest nie tylko w trybie przewidzianym w artykule 426 k.p.k., ale też w drodze kasacji (zob. wyr. SN V KK 382/16 i IV KK 358/14), to w niniejszej sprawie zarzut ten nie zasługiwał na uwzględnienie. Oskarżycielka posiłkowa została obciążona kosztami postępowania sądowego zarówno przed Sądem I instancji, jak i Sądem odwoławczym. W toku całego postępowania korzystała z pomocy obrońcy ustanowionego z wyboru. Nie wykazała, by jej sytuacja materialna nie pozwalała na uiszczenie kosztów postępowania. Co prawda na etapie wnoszenia kasacji oskarżycielka subsydiarna E. B. wniosła o zwolnienie jej od opłaty od kasacji z uwagi na sytuację rodzinną, majątkową i wysokość dochodu, ale postanowieniem Sądu Okręgowego w K. Sąd tego wniosku nie uwzględnił - k. 345.

Pozbawionym racjonalnego uzasadnienia, a w układzie procesowym jaki ukształtował się na gruncie przedmiotowej sprawy wręcz prawnie niedopuszczalnym okazał się zarzut drugi kasacji, wskazujący na obrazę art. 7 k.p.k. poprzez dowolną ocenę materiału dowodowego (w tym: opinii z przeprowadzonych czynności fonoskopijnych plików audio zapisanych na płycie CD-R zawierających nagrania rad pedagogicznych przeprowadzonych w Zespole Placówek Oświatowych w Z. w dniach 14 marca, 4 kwietnia i 14 kwietnia 2014 r., zeznań pokrzywdzonej E. B. w zakresie wypowiedzi M. W. - dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Z. na radach pedagogicznych, które miały miejsce w dniach 14 marca, 4 kwietnia i 14 kwietnia 2014 r. w przedmiotowym Zespole Placówek Oświatowych i dotyczyły poruszania tematów związanych ze sprawami sądowymi E. B., odczytywania pism procesowych pokrzywdzonej, poniżania pokrzywdzonej ze względu na jej kwalifikacje zawodowe, ponownego zwolnienia E. B. z pracy, konieczności odejścia z miejsca zatrudnienia, nieetycznego zachowania pokrzywdzonej i jej zachowania dezorganizującego pracę w szkole oraz protokołów posiedzeń rad pedagogicznych), w konsekwencji utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu I instancji, mimo wiarygodnych dowodów wskazujących na wypełnienie przez E. C., M. G., J. G., R. K., B. W., R. W. oraz E. Z. ustawowych znamion czynu z art. 233 § 1 k.k. Omawiając niniejszy zarzut warto przypomnieć, że zarzut obrazy artykułu 7 k.p.k. pod adresem Sądu odwoławczego może być kierowany wówczas, gdy Sąd ten prowadził własne postępowanie dowodowe w sprawie, dokonywał samodzielnej oceny dowodów. Tymczasem w niniejszej sprawie sytuacja taka nie miała miejsca. Sąd II instancji nie prowadził własnego postępowania dowodowego, a jedynie weryfikował ocenę dowodów dokonaną przez Sąd pierwszej instancji, co zresztą uczynił rzetelnie - jak wskazano w argumentacji dyskredytującej trafność pierwszego zarzutu kasacji. To sprawia, że zarzut ten należało ocenić jako całkowicie chybiony.

Tak samo należało ocenić zarzut czwarty kasacji, sygnalizujący dopuszczenie się przez Sąd odwoławczy obrazy prawa materialnego - art. 233 § 1 k.k. Zdaniem autora kasacji uchybienie Sądu II instancji miało polegać na przyjęciu, że E. C., M. G., J. G., R. K., B. W., R. W. oraz E. Z. składając zeznania na rozprawie w dniu 16 września 2015 r. przed Sądem Rejonowym w J. zeznały

prawdę w zakresie dotyczącym wypowiedzi M. W. - dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Z., podczas gdy – zdaniem pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej - zeznania w/w były nie tylko niezgodne z istniejącym stanem rzeczy, ale również składające zeznania zdawały sobie sprawę, a przynajmniej godziły się z tym, że ich zeznania dotyczące wypowiedzi dyrektor Zespołu Placówek Oświatowych w Z. na posiedzeniach rad pedagogicznych były nieprawdziwe.

Dyskwalifikując słuszność analizowanego zarzutu wspomnieć wypada, że podnoszenie zarzutu obrazy prawa materialnego musi być połączone z akceptacją dotychczasowych ustaleń faktycznych. Sama istota obrazy prawa materialnego sprowadza się przecież do wadliwej subsumcji normy prawnej do niespornego stanu faktycznego. Jeżeli natomiast ten stan faktyczny nie został - zdaniem stron procesowych - należycie ustalony, to ewentualna usterka tego rodzaju "wyprzedza" zagadnienia oceny prawnokarnej. Tej ostatniej nie można bowiem prawidłowo dokonać przed ustaleniem prawdziwych okoliczności zdarzenia będącego przedmiotem osądu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2007 r., sygn. II KK 256/06). W układzie procesowym niniejszej sprawy zarzut ten ocenić trzeba było jako niedopuszczalny. Sąd II instancji nie stosował przepisu prawa materialnego – art. 233 § 1 k.k., nie mógł zatem go naruszyć. Nie wydał bowiem orzeczenia reformatoryjnego, ale orzeczenie utrzymujące w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji uniewinniający oskarżone od popełnienia zarzucanych im przestępstw. Jednocześnie trudno oprzeć się wrażeniu, że zarzut obrazy prawa materialnego został tu tylko podniesiony dla pozoru. W rzeczywistości intencją skarżącego formującego ten zarzut kasacji było zakwestionowanie ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd pierwszej instancji i zaakceptowanych przez Sąd odwoławczy, co jest niedopuszczalne na etapie postępowania kasacyjnego.

Konkludując, przeprowadzona w przedmiotowej sprawie kontrola odwoławcza dokonana została w sposób rzetelny, prawidłowy i próżno doszukać się powodów przemawiających za koniecznością jej ponowienia. Sąd II instancji rozpoznał wszystkie zarzuty wskazane w apelacji pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej, a rzeczową argumentację, która przesądziła o ich nieuwzględnieniu przedstawił w uzasadnieniu sporządzonym zgodnie z art. 457 § 3 k.p.k. Sygnałizowane przez skarżącego w kasacji uchybienia skierowane pod adresem

Sądu odwoławczego nie znalazły odzwierciedlenia w rzeczywistości, co zdeterminowało uznanie kasacji pełnomocnika oskarżycielki subsydiarnej za oczywiście bezzasadną i skutkowało jej oddaleniem.

Nie znajdując podstaw do zwolnienia oskarżycielki subsydiarnej do kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, Sąd Najwyższy obciążył ją tymi kosztami.

Z uwagi na powyższe, orzeczono jak w sentencji postanowienia.